

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Jus Canonicvm R.P. Pavli Laymanni, Soc: Jesu Theologi, Et
Olim In Alma Et Episcopali Academia Dilingana SS.
Canonum Ordinarii Professoris**

Juris Canonici A. R.P. Paulo Laymanno Societatis Jesu Theologo SS.
Canonum In Alma, Catholica, Et Episcopali Universitate Dilingana
Professore Qvondam Ordinario, Prælectionibus Academicis Illustrati

Laymann, Paul

Dilingæ, 1673

Capitvlvm XV. Auditis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62587](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62587)

4. Dico 2. Si tale quidpiam sit, quod Pontifex alteri quandoque impertiri solet, tunc sufficit possessio temporis immemoralis cum bona fide, nec opus est alio titulo, nec scientiâ & patientiâ Papæ. Sicuti docet *Felin. hic. & dixi. l. 3. tr. 1. de iust. c. 9. n. 3.* Nam eodem modo Regalia seu quæ Principis supremi propria sunt jure primæuo, si aliis ab ipso concedi solent, per tempus immemorabile præscribuntur. *c. super. 26. de verbor. signif.*

Videntur tamen hæc omnia nisi præsumptione concessionis factæ, quæ cum juris sit, & de jure, non admittitur contra eum probatio; sicuti hic *Felin. tradit. n. 7.* sin autem certum est, quod Regalia, seu quæ Principi in signum specialis prærogatiuæ concessa sunt, aliquis non obtinuerit per Principis concessionem seu expressam (videlicet privilegium) seu per tacitam, quia Princeps valdè remotus nullam scientiam habuit, non videtur præscriptioni locus esse, quia hoc ipso, quod Principis propria censeantur, non possunt ab inferiore sine Principis voluntate obtineri.

5. Not. II. Tempore schismatis, cum videlicet dubitatur, quis legitimus Pontifex sit, atque idcirco jura & possessiones Ecclesiæ malè defenduntur, non procedit præscriptio centenaria, sed interim suspensa est, ac veluti dormit, ita ut tempus durantis schismatis deducendum, siue in computatione annorum 100. computandum non sit. *Ita hic in text.*

CAPITVLVM XV.

Auditis.

PARAPHRASIS.

Lis erat inter Vigorensem Episcopum, & Abbatem de Heuescham super Ecclesiis in valle de Heuescham, quas Episcopus volebat pertinere ad legem & jurisdictionem suam diocesalem; Abbas autem dicebat exemptas esse; tametsi verò Pontifici de exemptionis concessio privilegio non satis constabat, tamen tantum temporis possessio plenæ jurisdictionis

ad Abbatem spectantis per testes probata erat, ut videretur Abbas jus Episcopale præscripsisse; quamobrem mandat Innoc. III. quibusdam Episcopis, ut privilegia, quæ super immunitate Abbas se habere asserit, inspiciant, & si apparuerit, Ecclesias illas à Cœlestino Papa exemptas fuisse, tum eas Abbati ut pleno jure subiectas adiudicent, & Episcopo silentium imperent; si verò Abbas in probatione defecerit, tum audiatur Episcopus super exceptione sua adversus præscriptionem; dicebat enim Sedem Episcopalem aliquandiu vacasse, ita, ut, si tempus vacationis subtrahatur, non restet tempus annorum 40. quam exceptionem seu potius replicationem, si probauerit Episcopus, jus Episcopale eidem in dictis Ecclesiis adjudicandum, & Abbati silentium perpetuum indicendum est; sin autem Episcopus defecerit in probatione, nihilominus quia ipse in quibusdam saltem jurisdictionis articulis, videlicet processionis agendæ in Pentecoste, receptionis, ac procurationis Archidiaconi sui; item solutionis quorundam denariorum, causarum Matrimonialium cognitionis, Capellani suspensionis, & interdicti Capellarum, probavit Episcopus se possessionem habuisse, idcirco super his jus Episcopale eidem adjudicari debet, dummodo præscriptio Abbatis ante finem 40. annorum interrupta fuerit, at verò in reliquis articulis, in quibus interruptio facta non ostenditur, Episcopo silentium imperetur.

SUMMARIUM.

1. Lex diocesana strictè accepta distinguitur à lege jurisdictionis, non item si latè accipiat.
2. Religiosi contra Ordinarium se defendere possunt privilegio exemptionis, & 40. annorum præscriptione, cum titulo colorato, sine eo per tempus immemorabile.
3. Abbas censetur habere quasi Episcopalem jurisdictionem, si Ecclesia intra diocesi pertinet ad Monasterium sit exempta, una cum eius Clero & populo.

4. In-

4. Interruptio præscriptionis quoad certos jurisdictionis articulos, non extenditur ad alios, in quibus possessio præscribentis continuata fuit.

5. Quomodo fiat interruptio præscriptionis circa jurisdictionalia.

1 Not. I. Jurisdictio Episcopalis comprehenditur etiam sub lege diocesana late accepto vocabulo isto, at verò si strictè accipiatur, distinguitur lex diocesana à lege jurisdictionis. vti constat ex *c. Dilectus. c. 8. de off. ord.* & videantur quæ dixi *c. Conquerent. 16. eodem tit.*

2 Not. II. Religiosi contra ordinariam, cuius jurisdictio & jus Episcopale in tota diœcesi fundatum est, duobus modis se defendere possunt, videlicet priuilegio exemptionis & 40. annorum præscriptione cum titulo colorato, sine titulo autem per tempus immemorabile, quòd si in probatione priuilegii (quæ facilius est, & idèd præmittenda secundum *Abbatem. n. 2.*) deficiant, tunc ad præscriptionis probationem accedere possunt, teste *Innoc. hic n. 2.* Et sumitur ex *c. Cum olim. 18. hoc tit.* & docui in *c. Cum Venerabilis. 6. de except.*

3 Not. III. Si Ecclesia aliqua intra diœcesin pertinens ad Monasterium ab Episcopi jurisdictione exempta sit, Abbas ceterum habere quasi Episcopalem jurisdictionem, sicuti explicauimus *Disp. de Elect. Pralat. q. 206.*

4 Not. IV. Sicuti exercens jurisdictionem incertis articulis, non præscribit nisi in iis articulis, si alius videlicet Ordinarius sit in possessione aliorum articulorum, quia non plus aliquis præscribit, quam possidet, neque extenditur præscriptio de casu ad casum. *c. Cum olim. 18. hoc tit.* vbi *Abbas. n. 6.* & *c. Cum contingat. 29. de decimis*, & exemplis declarat *Felin. n. 10.* & ita etiam interruptio præscriptionis quoad certos jurisdictionis articulos non extenditur ad alios articulos, in quibus possessio præscribentis continuata fuit.

5 Fit autem interruptio præscriptionis circa jurisdictionalia per litem contestationem; item per prohibitionem, aut pœnam subditis

inflictam, eò, quòd alteri tanquam Domino aut superiori paruerint, dummodò ipsam acceptauerint, uti *Alex. hic tradit. n. 28.* vel denique si alterum à jurisdictione exercenda per vim excludat, illèque acquiescat siue recedat, sicuti explicat *hic. Abbas. n. 13.* qui etiam monet non sequi, quòd inferior Prælatus præscribere possit jurisdictionem tum priuatiuè, id est excludendo Episcopum, tum cumulariè, quandoquidem visitatio, excommunicatio & similes actus jurisdictionis à pluribus exerceri possunt, videlicet vt & Abbas vel Archi-Diaco-nus aliquis visitet ac puniat Ecclesiæ ministros & simul Episcopus, de iurque locus præuentioni.

CAPITVLVM XVI.

Cum ex officio.

PARAPHRASIS.

Cum Archi-Episcopus Senonensis visitando Prouinciam transiret per Parisiensem diœcesin, & ratione quarundam Ecclesiarum procuraciones peteret, Abbas S. Maglorii Prior de Castres, & alii, ad quos Ecclesiæ pertinebant, inhumaniter denegauerunt; eò, quòd non meminerint se procuracionem antecessoribus Archi-Episcopi soluisse, sed nec petitam fuisse, tunc Archi-Episcopus censuram in eos tanquam contumaces tulit. Hæc res ad Innoc. III. delata est, qui scribit ad Episcopum Parisiensem, quòd contra procuracionem quæ ratione visitationis debetur, præscribi non possit, sicuti nec contra visitationem; licet alius contra alium præscribere possit vtramque, quamobrem mandat, vt sententiam quam Archi-Episcopus ex antiqua Metropolis consuetudine tulit in Prælatos illos vsque ad dignam satisfactionem faciat seruari; quia secundum Apostolum, si quis spiritualia seminat, magnum videri non debet, quòd temporalia metat, cum nemo stipendiis suis militare cogatur, quòd si verò aliquid aliud Prælati contra intentionem Archi-